

Skjemainformasjon

Skjema Samarbeids- og utviklingstiltak for arkiv og museum 2012 (bokmål)
Referanse 490752
Innsendt 14.10.2011 18:03:20

Opplysninger om søker

Søker
Navn på organisasjonen RiddoDuottarMuseat
Institusjonens leder Karen Elle Gaup
Postadresse Postboks 143
Postnummer / Poststed 9735 Karasjok
Tlf. til organisasjon 78469950
Prosjektets kontaktperson Karen Elle Gaup
Tlf. til kontaktperson 97792528
E-post til kontaktperson keg@rdm.no
Nettside <http://rdm.no>
Org. Nr 989999192

Opplysninger om prosjektet

Prosjekt
Søknaden gjelder Forvaltning og tilgjengeleggjøring av samlinger
6 Prosjekter og prosesser som fører til utvikling av fellestjenester, fellesmagasiner og tilgjengeliggjøring av samlinger

Tittel på prosjektet GOVVA MUITALA - samiske fortellinger og historie

Sammendrag av prosjektet

Prosjektet omfatter utarbeidelse av nordsamisk terminologi for tilgjengeliggjøring av data i Primus og på Digitalt Museum. På grunn av manglende tekniske løsninger har ikke de samiske museene i Finnmark hatt mulighet til å bruke sitt eget språk i digital formidling. Museene er avhengig av en felles tydelig terminologi, og er allerede i god dialog om framdriften. Hjelp til digitalisering er viktig for å utarbeide språklister som grunnlag for utvikling av nordsamisk som naturlig språk i Primus.

Prosjektbeskrivelse

GOVVA MUITALA – samiske fortellinger og historie gjennom foto

RDM-Kautokeino (RDM-GG) bygdetun søker med dette om tilskudd til et omfattende og nyskapende arbeid med nordsamisk terminologi for tilgjengeliggjøring av data i Primus og på Digitalt Museum gjennom prosjektet GOVVA MUITALA (Bildet forteller).

DigForsk AS i Kautokeino er en høyst aktuelt og tilgjengelig samarbeidspartner som kan bidra med kompetanse innenfor sitt fagfelt. DigForsk AS i Kautokeino har også nordsamiskspråklige ansatte og registranter, som er en forutsetning for gjennomføring av dette prosjektet.

INNLEDNING

I årets statsbudsjett har norske myndigheter oppsummert situasjonen for de samiske museene slik: "Samiske museer er generelt små og i en oppbyggingsfase. Derfor bør de samiske museene følges spesielt opp i forbindelse med museumsreformen. Museumsforbundet ber derfor om at det øremerkes egne midler til de samiske museene." (Kulturbuds. kap. 320, post 53).

Den samiske museene har en kort historie i forhold til øvrige museer i Norge, som har fått jobbe mer systematisk med innsamling, dokumentasjon, registreringer og forskning så langt tilbake som på slutten av 1800-tallet. Den samiske museumshistoriens spede start er fra cirka 1960-70-tallet, og involverer først og fremst innsamling av gjenstander for å berge mest mulig fra å gå tapt på ulike måter. Det er ikke til å komme bort i fra at mye av de samiske gjenstandene, og spesielt flotte og særpregede gjenstander, forsvant ut av de samiske områder med norske og utenlandske samlere som reiste rundt i de samiske områdene på 1800 og 1900-tallet, men også så kort tilbake i tid som 1970-tallet. Noen få av disse gjenstander, fra private, er tilbakeført av arvingene og de skaper et kjærkomment tilvekst i våre samlinger. Men disse tilreisende brakte også med seg mye positivt; de tok bilder og korte filmer, som på ulike måter har funnet veien tilbake til de områder hvor de er tatt fra. Dette er en skatt for de samiske museene, da fotografering og fotoutstyr var nesten fremmede begreper da disse bildene er tatt. Gjennom disse bildene har vi fått et godt bilde og informasjon om samenes tidligere leve- og boforhold, samt næringer og landskap. En del bilder er dessverre også gått tapt pga brann og under siste verdenskrig, inklusive eldre samiske gjenstander. Det er også en kjennsgjerning at noe av det samiske gjenstands- og fotomaterialet ikke blitt ivaretatt som følge av fornorskingen.

Økonomisk har heller ikke de samiske museene fått noe løft fra statlig hold, noe som har forårsaket mangel på ansatte og satsning innenfor museale felt og arbeid. De fleste av dagens samiske museer har vært underlagt kommuner med dårlig eller stram økonomi og det har selvfølgelig gått ut over museene, som oftest bare har hatt 1 ansatt som har vært nødt til å utføre alle oppgavene innenfor museets totale virksomhet. Å være i en oppbyggingsfase er heller ikke lett, og spesielt har de nordsamiske museene slitt med å få til tilfredsstillende og dekkende tekniske løsninger på nordsamisk for hvordan tilgjengeliggjøre det viktige og verdifulle materialet de besitter. Dertil mangler de samiske museene også en god del faglig personell med nødvendig fagkompetanse og som i tillegg behersker nordsamisk både muntlig og skriftlig. Mangel på ressurser, og spesielt økonomiske ressurser, forsinker utviklingen til de samiske museene. RDM er meget fornøyd med at man fra myndighets hold har tatt denne situasjonen på alvor og anmoder om å styrke de samiske museene økonomisk.

BAKGRUNN

RDMs styre har vedtatt at RDMs hovedspråk er nordsamisk. Dette betyr at mye av kommunikasjonen, der det er mulig, innad og eksternt foregår på nordsamisk både skriftlig og muntlig. RDM har pr. i dag ingen samlinger registrert i Primus database. Bakgrunnen for det er at RDM har siden 2007 jobbet for å få en versjon av Primus som behersker nordsamisk. I utvikling av et samiskspråklig versjon av Primus har RDM vært i nær dialog og samarbeid med KulturIT på Lillehammer, og først i 2011 er man kommet så langt med utviklingen av databasen at nordsamisk synes å fungere. Det er bare gjennom bruk av databasen at man kan oppdage eventuelle feil og mangler, og RDM står nå på trappene til å starte registrering av gjenstander og foto i Primus. Dette skjer bortimot ti år etter at mange av de norske museene har tatt i bruk Primus, med det resultat at de samiske museene ligger langt tilbake på digitaliseringssiden, og har ennå ingen oppføringer på Digitalt Museum. Dette er svært beklagelig for de samiske museene selv, men mest for allmenheten generelt som ikke har noen tilgang til samlingene som de samiske museene besitter.

RDM-GG er en av enhetene til RDM og ble etablert i 1986. Enheten disponerer også et gammelt internatbygg, som er nabobygget til museet, og hvor DigForsk har sine kontorer i Kautokeino.

Selv om RDM-Kautokeino bygdetun er søker og enheten hvor prosjektet skal gjennomføres, vil disse erfaringene komme alle RDMs enheter til gode. I tillegg regner vi med at RDM-GGs erfaringer også vil komme til gode for de øvrige museene, og spesielt de samiske museene i Norge. Alle museene i Finnmark er med i et fellesprosjekt initiert at de 5 konsoliderte museumsenheter i Finnmark under prosjektnavnet "Felles løft for Finnmarkshistorien" hvor blant annet arbeid med registrering og tilrettelegging for registrering i Primus er et av hovedmålene. Dertil skal dette prosjektets resultater også være et faglig grunnlag for utviklingen av samisk som tekstspråk i Primus og som skal gjennomføres i regi av Samisk Museumsnettverk.

MÅL OG BEGRUNNELSE

RDM har nedfelt i sine vedtekter at RDM har “som formål å aktivt bidra til at samisk identitet, språk og kulturtradisjoner vernes, synliggjøres og utvikles blant annet ved: å formidle og informere om samisk kunst-, historie, tradisjoner og kultur, samt kunnskapsproduksjon”.

En sak er å oppfylle sine vedtekter, men ikke minst som et ansvar som særskilt påligger de samiske institusjoner mht til bruk og utvikling av det samiske språket, har RDM påtatt seg et viktig og stort ansvar i utvikling av nordsamisk språk i Primus. Dette har også sammenheng med at de samiske museene har ulike forutsetninger og ressurser for forvaltning av den samiske kulturarv og ikke minst språket. RDM er, slik vi kjenner situasjonen per i dag, det eneste konsoliderte samiske museumsenhet i Norge som har ansatte som innehar både muntlig og skriftlig nordsamisk språklig kompetanse. Derfor er det også viktig at RDM får tilført ekstra ressurser til dette arbeidet som kan danne et godt grunnlag for de øvrige samiske museer i Norge, samt norske museer med samiske samlinger. Det er i RDMs basale interesse både å bevare og formidle den samiske kulturarven, men ikke minst å tilpasse den nye digitale tider. RDM-GG har i Primus utprøvningsprosjekt foretatt ca 400 registreringer i Primus. Dette er et arbeid som er utført med utgangspunkt i systematiseringen i Konrad Nielsens “Lappisk Ordbok, Systematisk Del”. Men alt må gjennomgå for oppdatering.

MÅLGRUPPER

Som målgruppe for prosjektet er alle interesserte i inn- og utland. Dette prosjektet har stor verdi i formidling av lokal og samisk historie og kultur for allmenheten. Her er viktige grupper som skoler på alle trinn og barnehager. Dertil høyskoler og universitet med tanke på materiale til forskning og undervisning. Dessuten er både bygdelag og historieforeninger en høyst aktuell gruppe. Gjennom en tilgjengeliggjøring av det materialet som, i første omgang, RDM-GG besitter, vil vi kunne bidra til et hav av materiale, kilder og informasjon om den samiske historien og kulturen, ikke bare i Finnmark, men også for deler av øvrige områder i Sápmi – her også områder i Finland og Sverige.

SAMARBEID OG DELTAKERE

I gjennomføring av prosjektet vil det være et samarbeid mellom RDM-GG og DigForsk AS i Kautokeino. DigForsk vil stå for den tekniske og digitale gjennomføringen, før materialet overlates til RDM-GG for utvikling av standarder og språklister, samt registrering i Primus og publisering av fotomaterialet på Digitalt Museum.

FAGLIG INNHOLD OG TILKNYTNING

Digitaliseringen av det aktuelle materialet bør startes senest i begynnelsen av 2012 da alle RDMs enheter påbegynner registreringsarbeidet. Samisk museumsnettverk har siden 2007 jobbet med retningslinjer for samlingsforvaltning med fokus på samlingsplan som sitt første prosjekt. Samisk museumsnettverk viderefører sitt arbeid med samlingsrelaterte samarbeids-prosjekter. Dette valget begrunnes med at arbeidet med de samiske samlingene over lengre tid har vært et nedprioritert arbeidsområde, og museene i Samisk museumsnettverk ønsker å tilrettelegge for en bedre forvaltning av den samiske kulturarven som finnes ved museene.

Dette angjeldende prosjektet og arbeidet kan også ses som en målsetning om å utvikle en helhetlig samisk museumsvirksomhet på grunnlag av samenes egne forutsetninger som et eget folk, og med et eget språk. Denne typen samarbeidsprosjekter skal blant annet bidra til utvikling av det samiske museumsfeltet og styrking av samisk språkbruk. Samiske museer og museer med samiske samlinger, har en del utfordringer som er spesifikk for dem. Samisk språk er en viktig kulturbærer. Et minoritetsspråks status og utvikling er ikke bare avhengig av hvor mange som snakker det, men av hvem som gjør det. Med dette prosjektet ønsker man å bidra til en utvikling av det samiske språket som verktøy digitalisering av samisk fotomateriale, og muligens også forskning på samiske temaer.

Vi er kjent med at ved de fleste museer registreres og dokumenteres samiske samlinger ved hjelp av norsk språk, og settes i en ny språklig sammenheng og derigjennom en annen kulturell kontekst enn det materialet har fungert innenfor.

Det er beklagelig, og ikke ønskelig at terminologi og dermed kulturkunnskap knyttet til samisk materiale, ikke blir ivaretatt. RDM er derfor veldig glad for at KulturIT har vært veldig positivt innstilt til og bidratt til en nordsamisk løsning i Primus, men det gjenstår fremdeles en del utfordringer før nordsamisk kan bli et naturlig valgspråk i bruk av Primus. Det er dette dette prosjektet skal bidra en videreutvikling av. Det er ikke bare de samiske museenes ansvar alene å tilrettelegge forholdene for en respektfull håndtering av materialer som berører det samiske folket, men museer med samiske samlinger må også arbeide mer planmessig for ivaretagelse av vel språk som samisk kulturkunnskap i forvaltning av sine samlinger. Med et felles løft for de samiske museene kan man kanskje hindre at nye generasjoner blir fremmedgjort i forhold til egen kultur, og spesielt på språksiden.

RDM-GGs fotoarkivb er på ca 6 000 bilder. Dette fotoarkivet vil utfordre oss på nordsamisk terminologi. Og det er i digitaliseringsarbeidet RDM må utarbeide forslag til standarder og språklister som danner grunnlaget for videreutvikling av samisk som språk i Primus. Dette blir et grunnlag som de øvrige samiske museer skal gjennomgå og etter hvert anvende i registreringsarbeidet. Det er viktig at samiske begreper som omhandler de ulike temaer, blant annet for håndtverk og dagligliv, er enkle, håndterbare og oversiktlige også for museumsansatte som ikke behersker nordsamisk så bra, eller kanskje ikke i det hele tatt. For å få dette til må RDM-GG ha et digitalt grunnlag for å kunne utføre oppgaven innen en rimelig tid. Det er særdeles viktig at angjeldende prosjekt kan igangsettes i nær fremtid da alle museene i Finnmark er i startfasen av innføring av Primus. Finnmark Fylkeskommune og Varangermuseene har en 50 % stilling som skal jobbe særskilt med Primusbruk og det er etablert en Primus-arbeidsgruppe for dette oppdraget. Det arbeidet utføres i forbindelse med de 5 konsoliderte enhetenes fellesprosjekt "Felles løft for Finnmarkshistorien". Både denne Primus-gruppen og Samisk museumsnettverk er viktige og relevante fora for gjennomgang av standarder og språklister.

Framdriftsplan

Framdriftsplan for hele prosjektperioden

Startdato	01.01.2012
Sluttdato	31.12.2012

Aktivitetplaner

Tittel	Fra dato	Til dato
Klargjøring av materialet. Fagkonsulent RDM.	01.01.2012	28.02.2012
Oppstart produksjon: DigForsk: utprøving, feiling,	01.03.2012	15.03.2012
Hovedproduksjon. DigForsk. Scanning, indeksering (	15.03.2012	15.09.2012
RDM: gjennomgang av scannede bilder, registrering	01.05.2012	01.11.2012
Ferdigstillelse av prosjektet og utarbeidelse av s	01.11.2012	31.12.2012

Andre opplysninger/kommentarer om framdrift-/aktivitetsplan.

I gjennomføring av prosjektet vil det være et samarbeid mellom RDM-GG og DigForsk AS i Kautokeino. DigForsk vil stå for den tekniske og digitale gjennomføringen, før materialet overlates til RDM-GG for utvikling av standarder og språklister, samt registrering i Primus og publisering av fotomaterialet på Digitalt Museum.

Samarbeidspartnere

Har du en samarbeidspartner?

Ja

Samarbeidspartner 1

Navn	DigForsk AS Kautokeino
Formell avtale?	Ja
Postadresse	Postboks 1072 Blindern
Postnr / Poststed	0316 Oslo
Kontaktperson	Alfhild Birkeland
Tlf. til kontaktperson	22855184
E-post til kontaktperson	alfhild.birkeland@digforsk.no
Rolle	Gjennomføring av teknisk og digitaliseringsdel, inklusiv indeksering.

Prosjektbudsjett

Prosjekt
Ettårig eller flerårig prosjekt? Ettårig

BUDSJETT FOR FØRSTE ÅR

Utgifter

Hva	Beskrivelse	Sum
Personalkostnader (lønn/overhead)	Lønn, fagkonsulent	kr 300 000,00
Varer/utstyr	Fotoscanner	kr 7 500,00
Tjenester kjøpt av andre	DigForsk	kr 150 000,00
Andre utgifter (spesifiser)	Adm-utg	kr 12 500,00
Totale utgifter		kr 470 000,00

Inntekter

Beskrivelse	Tilskudd bekreftet?	Sum
<u>Søknadssum Norsk kulturråd</u>		<u>kr 170 000,00</u>
Egenandel	Ja	kr 300 000,00
Totale inntekter		kr 470 000,00

Vedlegg

- DigitaliseringSØKNAD-NorskKulturråd2011-KORR-1.doc
- DigForsk-Samarbeidsavtale Samisk museum087.pdf